

POLGÁRTÁRS.

Társadalmi, ipar, kereskedelmi, tanügyi s közgazdasági lap.

Előfizetési díj: egy évre 6 frt., félévre 3 frt., negyedévre 1 frt. 50 kr.
Az előfizetési díjak Kutasi Imre könyvnyomdájába intézendők.

Megjelen minden vasárnap.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: kismesteru. 1335. sz.

Hirdetések: a legutányosabb árszámítás mellett a kiadóhivatalban vétetnek fel.
Bélyegdíj minden közlésnél: 30 kr. — Nyilt tér petit sora 20 kr.

Mozognak a munkások.

Budapest, okt. 16.

A genfi congressus két irányban oly nevezetes megállapodásokat hozott, melyek méltán kényszeríteni fognak mindenkit, hogy behatóbban foglalkozzék a socializmus működésével és jelenségeivel. E határozatok egyike megvárja a socialdemokratia számtalan pártárválásától, hogy a vélemények kölcsönös tisztelése által biztosítsák az eszmék szabad kiforrását és az együttes működés erejét. A másik határozat, a mely az elsőnek mintegy kifolyása az, hogy a socialdemokratia párt tagjai az egyes ország viszonyainak megfelelőleg módosíthatják politikájuknak közvetlen eredményre számító törekvéseit. Ez annyit tesz, mint kiadni a jelszót: „Igyekeztek nemzetiebb alapra fektetni törekvéseiteket!” Számoljatok az egyes ország tényleges viszonyaival a cél feladása nélkül, hogy lépésről lépésre tért foglalhassanak eszméik.

E megállapodás hordereje nagy. Szakítást jelez ez minden áron minden osztálylyal, minden áramlattal homlokegyenest harcban álló helyzettel. Átmenet a minden áron való teljes felforgatás törekvéséről a szellemi küzdelemnek azon terére, mely talpalatról talpalatra kivánt tért foglalni, s a beláthatlan jövőben fekvő végtelen eszmék celséjait lépésről-lépésre megközelíteni.

A socialdemokratia magyarországi hívei e felfogásnak adtak kifejezést az Ő-Budán tartott gyűlésükön. Mig egy részt hevesen tiltakoztak minden oly gyanúsítás ellen, mintha petroleumra és vére építenék elveik diadalát, másrészt alkalmat vettek, hogy öt pontban kifejtett programjukkal realisabb alapot kerítsenek itt nálunk is a jövőt átkaroló küzdelmeknek. Általános választási jog; elválasztása az egyháznak az állam és iskolától; ingyenes és kötelezett tanítás; ingyenes igazságszolgáltatás; a munkások helyzetének humanitárius javítása. Ez öt pontba foglalták a magyarországi küzdelmeikre programmul szolgáló elveiket.

A legelfogultabb ember is kénytelen lesz bevallani, ha a szabadelvűség isteni és természeti szikrája csak egy kis nyomot hagyott is elméje és szíve fenekén, hogy e pontokban nincs semmi állam és társadalom felforgató tűz. A korszellem által egy századdal előbb felállított általános szabadelvűségi eszmék hangoztatásánál tovább egy betűvel sem terjeszkednek.

Az ingyenes és kötelezett tanítást még a legkonservatívabb államok is tör-

vény erőre emelték, ha mindjárt a kivitel nem is felelt meg idáig sehol a magasztos célnak. Csak az iskolázás behozatalától irtódzó Despotiák zárkoznak el még most is ez elv törvényre emelésétől, mert félnek, hogy alkalmazása által emberi igavonó állatjaik ösztönök helyett szabadságeszmékre ébrednek. Az ingyenes igazságszolgáltatás is oly elv, melyet nem a socialdemokratia állított fel először, hanem ben volt azon demokratiákban, minőkről Plato és Herodot is elmélkedtek.

A munkások helyzetének humanitárius javítása alatt oly rendszabályok mellőzését értik, a melyek által fejletlen gyermekek iskolázás helyett éjjeli nehéz munkára kényszerítettek. E pont is olyan, melyet el kell fogadnia, a kiben nem a rideg önzés teszi az egész embert; hanem a keresztyéni tanok felebaráti elveinek is hódol lelke, s embertársában az egyenlőség isteni elvéül fogva, nem pusztá szolgát, hanem észszel és érzéssel bíró szabad lényt lát. A törvényhozások nagy része nem is ignorálta ez elvet a munkások helyzetének humanitárius javítása körül, de nem is mellőzheti, ha szellemileg és anyagilag emberi fekélyekkel nem akarja benépesíteni és megromlasztani a társadalmat. Csak hogy az elv kimondása és az életbeléptetés között oly hézag támadt ott is, a hol a törvényhozások a humanitárius követelményeknek hódoltak, mint például nálunk az ipartörvényben, hogy fogantatja maig sincs a törvény által szentesített elvnek.

Az általános választási jog, az állam és egyház elválasztása oly elvek, a melyek rég a szabadelvűség katejének első tételei közé tartoznak. Bizonyára még a hitélet és erkölcsi javítás terén működő lelkiismeretes pap is magáévá teheti nem csak egyházának nem e világból való nagy céljai, hanem saját társadalmi állásának függetlensége szempontjából is. Általában e program, melynek készítésénél a jövő választásokra tekintettel voltak, szemlátomást közeledést jelez a gyakorlati szabadelvűséghez, sőt egyenest annak helyébe ül, mintha csak üresen talált volna. És ezen körülmény által kiválóan magára vonta a magyarországi „munkás mozgalom” figyelmünket és érdekeltségünket. Oly határozott lépés ez öt pontu program a közélet létező és számot követelő küzdelmei között, hogy a legrosszabb akarat sem támadhatja meg egyenest.

Verhovay Gyula.

Feltámadás után.

— Elbeszélés. —

Margitay Dezsőtől.

Alsó- és felső-műfalvi, zágonvölgyi és mohári Moháry Lőrinc ur a magyar ősi családok egyik legtekintélyesebbjének volt ivadéka.

Nevét egész alsó Magyarországon ösmerték; hosszúsága dacára is mindenki könyv nélkül tudta s mégis — nem tudom azért-e, mivel rövidnek találták, vagy mert nagyon is hosszalották, avagy végre mert már az nemzeti szokásunkká vált, jó ismerteinket újból megkeresztelni? az ismerősök még egy másik nevet is adtak neki.

E név nem volt hosszú, sem pedig ékes hangzása, hanem talán jellemző s hangzott ilyeténformán „az ördög-borda.”

Az első, hosszú nevet őseitől örökölte Lőrinc ur; az utóbbit maga szerezte magának. Akár az első, akár az utóbbit mondatd legyen ki, mindenki megértette, kire célszas, s a kettő között csak az volt a különbség, hogy ki levelet intézett hozzá, az az előbbit írta a papírra, míg szóbeszédben inkább csak az „ördög-borda” járt.

Nehogy azonban valaki azon gondolatra jöjjön, mintha ez utóbbi nevet ördögökkel való

— Az arany cserkoszorura a gyűjtőivek már beadhatók Beer Kálmán pénztárnokhoz. Eddigelé csak 32 iv adatott be. Adományok még folyvást elfogadtatnak.

— Hajdumegye bizottságának új névsora holnap fog megállapittatni. Az igazoló bizottság e célból tart gyűlést. Már a régi bizottsági tagok, ha újra meg nem választattak, bevezették pályafutásukat. Tehát „meghalt a király!” De azért — „éljen a király!” Az új bizottsági tagoktól azt várjuk, hogy — Hajdumegyét mint vármegyévé alkották.

— Meghívás a „debreceni önkéntestűzoltó egyesület” f. évi okt. hó 21-én (ma) d. e. 10 órakor a városháza nagy tanácstermében tartandó közgyűlésére. Tárgyak: 1. Elnöki jelentés. 2. A régi számadásokra nézve határozathozatal. 3. Új alapszabályok előterjesztése. 4. Tisztviselők választása. Komlóssy Lajos elnök.

Fővárosi levél.

— A „Polgártárs” szerkesztőjéhez. —

Budapest, okt. 1.

Legujabb a fővárosban, Csiky Gergely pályakoszorús „Jánusa”, mely a tavalyi Teleki-pályázaton, mint abszolút becsült költői mű, lón megaranyozva, S „Janus” valóban meg is érdemelte, mert nem oly darab, mint egyik szellemes irónk mondja a koszoruzott művekről, hogy az író nyer vele száz aranyat, hanem az irodalom és közönség semmit. — Janus figyelemre méltó mű, s nagy haladás a „Jóslattól”, bár egy közös hibájok van. Személyeik ugyanis gyakran igen sokat beszélnek tettek helyett. Az igaz, hogy szépen beszélnek, s ez is főérdem, mert nálunk oly nyers, lapidarius szinpadai nyelv, hogy egy-egy ilyen kivétel valóban elismerést, méltánylatot érdemel. Meséjének elmondásával nem utantom a nyájias olvasót, hisz azt minden fővárosi lap jól, rosszul elmondta.

Csak azt kívánom megjegyezni, hogy a két első felvonás hosszadalmasságán kellene egy kissé segíteni; a főszemély Jánus nincs elég megrázó tragikummal, mélyebb s biztosabb vonásokkal festve, a mellék személyek Rásdi s Karvaly kivételével elmosódtak.

Legsikerültebb az egész darabban Ara, Jánus leánya, kiben az atya iránti szeretet és Boleszló iránt érzett szerelem küzdelme igen szépen van elénk állítva, melyet Felekiné szépen, bensőség- és mély érzéssel adott.

Janus szerepe Újházi kezében volt, s szakmakörén kívül esik bár e szerep, mégis megmutatta, hogy tehetséggel párosult értelem, lankadatlan szorgalom szakmájától bármily elütő szerepből is csinál valamit, alakításában inkább az értelemhez szótott, mint a szívhöz, s ez természetes, különben, mert játékában az értelem volt tulsúlyban, nem a — sziv.

Karvaly szerepe Szigeti Imre kezében volt még pedig szerencsésen, különösen a 2-ik felvonásbeli (magyar Antonius-féle) nagy beszéde a néphez, s meghalási jelenete kitűnően sikerült.

Szigeti Imre különben ifju színészeink legjelesbiké, kiben a hivatottság, tehetség igen nagy olvasottsággal, tanulmányal van páro-

cimboráskodása, vagy pedig megrovást érdemlő magaviselet által érdemelte volna ki, megjegyzendő, hogy Lőrinc ur sem maga nem volt ördög, sem a sáttánnal nem cimborált; ellenkezőleg meglehetősen visszavonult, szolid életet élt ősi kastélyában és tetőtől-talpig tisztességes uriembernek ismerték.

Korára nézve alkalmasint közelebb járt már a hatvanhoz, mint az ötvenhez, de azért senkinek sem jutott volna eszébe, öt vén embernek tartani.

Tartása egyenes, járása biztos, tekintete élénk, szemei villogók, arca egészséges, piros színű s modora — ámbár nyájas — mégis olyan volt, melyből minden feszültség nélkül — s talán épen mivel ilyesmi nem volt benne — kintűnt, hogy nem engedelmeskedni, hanem parancsolni születt.

Hajdára kiválóan szép férfi lehetett, s ha nők azon rosz szokással nem bírnának, hogy a férfiaknál első sorban az évek számára figyelnek, még most is több női szívet volna képes betegg tenni, mint sok, magát Adonisnak képzelő, huszonnégy éves uracs.

Ami öltözködést avagy életmódját illeti, egyik sem különbözött a szokásszerintitől.

Háztartását özvegyállapota óta — úgy vagy tizenhat éven át — egy öreg kisasszony vezette,

— Ő reá az előzmények után igen szép jövő vár a tragikái pályán.

Mi a fővárost illeti, az csendes, kivált éjjel, miután az egyetemi korteskedések megszüntek (sok békés polgár véghetetlen öröme.) De bocsánat kezem fázik nem tudok tovább írni.

Bárdi Lajos.

— **Budapestről.** A lefolyt héten született 249 gyermek, elhalt 215 személy. — A Duna vizállása az utolsó száraz napokban oly alacsonyra apadt, hogy a hajozás fennakadásától komolyan tartanak. Egy fiatal embert félig megfagyva találtak az országuton. Alig dörzsölheték életre. Franges Katalin szentendrei 61 éves nőcselédet a lóvonatu vasut elgázolta. A szerencsétlen meghalt. Ő felsége a csaholci hely. hitvallásu meghalt. Nagy munkás ünnepély tartatik e hó 21-én a pesti polgári lövőde helyiségében.

Levelék egy falusi lányhoz.

— Asszonyok is olvashatják. —

Kedves hugom! Sokféle vélemény uralkodik köztetek arra nézve, hogy kiket nevezhetni legderekabb lányoknak; azokat-e, kik zongorával, vagy más egyébvel kitűnő mulattatók, vagy a kik ügyes csevegők, vagy jó gazdaszasszonyok?

Az én nézetem az, hogy azok a legderekabb lányok, a kik nemcsak a kellő műveltséggel bírnak, hanem a konyha és varróasztal körül is otthoniasan találják magukat.

Lehetnek, a kik kicsinylőleg szólhatnak e meghatározásról.

De azoknak — kérlek — csak akkor adj hitelt, ha majd bebizonyítják, hogy ők képesek üres szavakkal s a zene hangjával — táplálkozni!

Kellő műveltséget okvetlen megkívánhatunk egy művelt magyar lánytól.

De hát miben áll ez?

Nem a rémregények, vagy a hitvány mesék halomra olvasásában, hanem az ismeretek szerzésében. Nem feledni, hanem gyarapítani kell azon ismereteket, a miket az iskolában szerzett.

S ha ezekhez még elsajátítja azt, a mit egy jó házi nőtől tanulni lehet: akkor méltán helyet foglalhat a művelt magyar lányok díszes koszorujában.

Örömmel ismerem el, hogy te — kedves hugom, igazán méltó vagy e nevezetre. Csak azért ne feledd ama közmondást: „tanulni soha sem szűgyen.”

Bizonyára többször hallottad már barátnőd körében, hogy ha valahol meg nem jelentek, azt add okul: „nem volt készen még ez vagy ama ruhám.”

Lásd — kedves hugom, — én azon vé-

kinek kétségkívül volt családi neve is, hanem azt senki, talán maga Lőrinc ur sem tudta volna hamarjában emlékezetre hozni, mint-hogy a kisasszonyok tizenhat éven át nem levén szüksége a családi név használatára, az majdnem egészen feledésbe ment.

Ha valaki szólni akart felőle, egyszerűen Lexa kisasszonynak nevezte őt; a cseledség pedig, mikor a kisasszony nem hallhatta, Vexává fordítá a nevet, mely eredetileg Alexa volt.

Es ezen ferdtés nem volt minden célzottság nélküli, a vele érintkezésben levő nép nem nagy ragaszkodással viseltetett a kisasszony iránt, miután igen szigorú, kérlelhetetlen és hideg volt mindenki iránt.

Arcán sohasem lehetett látni mosolyt; mozdulatlan vonásai sohasem jöttek hullámvázba, járása, fejtartása, teshordozása mindig egyformán kimért és szilárd volt; senki sem látta őt a szokottnál gyorsabban menni, vagy gondolatokba merülve andalogni; senki sem látta őt megrettenni, örvendezni, félni, vagy valami után vágyakozni; nagy, sötét szemének hideg, szenvedélytelen és örökké nyugodt kifejezést sem valamely vesztély közelébe, sem azon pillanatok, midőn valamely komikus helyzet, vagy esemény az embert önkénytelen kacajra fakasztja, sem végre az általános örvendezés pillanatai meg nem zavarták.

leményben vagyok, hogy ez a nyílt és őszinte vallomás épen nem dicsérendő az illetőre nézve.

Vajon miért?
Tisztességes ruhában mindig bárhol meg lehet jelenni. Vallomásaival azt tanúsíthatja, hogy ilyen nincs neki. Ha pedig volna, indokolatlan szélességét árulja el, s hiának mutatja magát, ha a rá váró élvezetől is tartózkodik azért, mert neki nincs új öltönye.
Sokat lehet itélni — kicsinyeségek-ből is.

De hát feltűnő lehet előtted, hogy én oly nagy gondot fordítok a lányokra. Igen. Mert őket a társadalmi osztályokban a jövő elkövetkezőjé tekintem.

Korlátolt, vagy önző lélek az, mely a jövőért nem hevíül.

Te bizonyára nem ilyennek ismeresz engem.

Dr. Tolle.

Adat Kölcsey Ferencz életéhez. Az „Isten áldd meg a magyart!” balhatalos írója, kinek mellszobrát, ha Szatmárra megyés, a piacon el ne feledd megtekinteni, debreceni diák korában a most már nem létező hátulsi diák szobák egyikében lakott. A mestergerenda bizonyos-kadói félben volt, s emlékeztette az ifjakat a memento móri-féle jelmondatra. Kölcseynek aztán ilyen verssel énekelte meg:

„Tiszteletes vénység! agg boltozatidnak alatta
Megvallom, remegek, félve: nyakamba omolsz.”
„Hagyd azt!” — szóla az agg épület — „hallani unom,
Vén nagyapád is már ellenem úgy panaszol.”
Vozzary Gyula.

Tanügy.

— Törekedjünk a jóra. —

Debrecen, oct. 19.

Magyarország tanügyi viszonyainak állapota felől, csak nagy ritkán vehet értesülést az iránta érdekeltséggel viseltető közönség, minek nagyon természetes következménye az, hogy a tájékoztatlanok nagyon hamar a hazahoztatás követ dobják mindazokra, kiknek osztályrészüll jutott befolyással lenni ezen viszonyokra.

Közoktatásügyünk évi költsége tette-mesen nagy, de csak is aránylag, mert összehasonlítva más államokéval, hihetetlenül csekély összeggé törpül el, melylyel csak is azon szomorú tudat mellett vagyunk vagy lehetünk megelégedve, hogy hazánk pénzügyének ziláltsága nem enged többet azon nagy célra sem fordítani, melyet alapjakép tekinthetünk minden nemzet jövő nagyságának.

Tudjuk mindnyájan, hogy tanügyi viszonyaink az utóbbi 10 év alatt lényeges módosulást szenvedtek; reformok létesítettek, melyek szakágunkról származván, mint hosszas tapasztalatok és tanulmányok eredményei, az avult és lomtárba illő szervezet helyett új, életerős rendszert léptettek életbe.

Nem állíthatjuk azonban azt, hogy az új intézkedések minden kivétel nélkül helyesek és célszerűek volnának; nem, hisz ez ellenkeznek a valósággal s e sorok írójának határozott meggyőződése az, hogy a tanügyi, a létező viszonyok között a jelenlegi költségvetés mellett jobb is lehetne. Igen, jobb lehetne. Mert ha nem állítom is, hogy a régi és új viszonyok közül az előbbeni sokkal rosszabb is, mind a mellett kijelenthető, hogy a tapasztalható haladás csekély és igényeinknek épen nem megfelelő.

Ez állításom igazolja azon csekély adatsorok is, mely tanügyi viszonyainknak 1875.

* Eme sorokat én is ismerem. A régi épület 12-ik szobájának falára volt felírva, a melyben a mostani debreceni tanárok közül Kovács János és Pápai Pál is laktak. Utolsó percig őrizték azt ott, megújítván folyvást az eredeti írást. — Szerk.

Nem lepte meg soha a beszélgetési vágy; a szabályt, ki hírekkel akart neki kedveskedni, röviden rendre utasította; nem volt kíváncsi az emberek egymásközötti viszonyaira, hanem azért mindent pontosan látszott tudni, sőt egypár elbocsátott inas és szobaleány azt is híresztelte felőle, hogy a szivekben olvasni képes.

Mert ha egyik vagy másik fiatal fickó, egyik vagy másik szobalányt csinosnak talált, s ha esetleg az utóbbi szintén nem találta rutnak az előbbi, mielőtt az első lopott csók elcsattant volna ajkaikon, sőt mielőtt érzelmeiket egymással csak közölhették volna is, egy szép reggelen mindkettőt maga elé idéztette Vexa kisasszony s kifizette bérüket, azt mondá nekik, hogy elmehetnek istenhirével olyan helyre, hol az uraság nem törődik cselédei erkölcsével.

S ilyenkor könyöröghettek az illetők akár reggeltől estig, a kisasszony körlehelten maradt. Különben mindenki tudta felőle, hogy a bűnök között a tiltott szerelem az, melyet legkevésbé tud megbocsátani.

Körültre mindenkinek a legszigorubb mértékben érniesnek kellett maradnia; ő maga ment a jó példával elől. Az egész környéken nem volt egy lélek sem, ki elmondhatta volna, hogy látta, midőn egy pillantással vagy egy csekélyke mozdulattal elárulta, hogy ő is nő és szívvel bír.

Pedig mindössze is csak negyven vagy

évbeni állapotáról adatott ki, egy-két tekintetben némi igen csekély felvilágosítást adván. Ebből látjuk, hogy a tanköteles gyermekek számából 70% az, mely a törvénynek eleget tesz, 30% pedig (illetőleg itt a szülőkről kell szólnak lenni, tehát 30%-nak szülege,) tul tette magát a törvényeken s a gyermekek iskolázatlan maradtak; okozván ezzel nem könnyen kiszámítható károkat az állam előhaladásának.

Tul vagyunk már azon állásponton, hogy az iskolába nem járás veszélyeit esetlenül kellessék, ismeri mindenki annak rendkívüli fontosságát és i:meri a kormány is, mely — elismerjük róla — nem egy tekintetben, habár csak elméletileg is, de igen helyén való intézkedéseket tett. Azt sem csodáljuk, ha intézkedései hajótörést szenvednek, oh nem; — hisz a viszonyok a különböző vidékeken mások, s a mi egy helyen célszerű az a másik helyen eredménytelen.

Ilyen tévedések fordulnak elő a tanfelügyelőségek szervezésénél. A tanfelügyelők egy része ismeretlen helyre nevezetik ki; sok idő telik bele, míg ösmerettségbe jut a helyi viszonyokkal (pedig ezeknek ismerete kiválóan lényeges és nagyon szükséges), másfelől csupa gazdálkodási szempontból nagy területre csak egyet alkalmaz s ennek a nyakába sóznak annyi terhet, hogy a súly alatt alig képes valamit dolgozni.

A temérdek és nagyfontosságú ügyek közül alig tud sürgős elvégzést igénylő munkát teljesíteni, mert a tanügyi mezején s az ő keze közt csak is ilyen fordul elő, s csupa gazdasági szempontból, akadály gördítetik a nevelési ügyek elintézésé elé.

Például hozhatni fel a helybeli állapotot is. — Két nagy megyének van egy tanfelügyelője, ki egy napdjással végzi a temérdek ügyet. Hajdu és Szabolcs megye nagy kiterjedésű, van sok iskolája és bizony (nem vonunk le senki érd méből) de rájok fér a tapintatos és szakszerű felügyelet. A tanfelügyelőnek három közigazgatási bizottságra kell jelentést csinálni, s ha érvényesítené azt a mit Eötvös kívánt a tanfelügyelőtől hogy mindig (no nem épen szó szerint!) tengelyen álljon, akkor bizony édes keveset segíthetne az ügyek előhaladásán.

A két megye messze levő iskoláit meglátogatni körutra indulván, székhelyén egy nap-díjas helyettesíti. Ez bizony a többivel együtt nem elony azon vármegye tanügyére nézve, mely mint a t a s z e r ü v é válni van hivatva. A tanfelügyelő is ember, s ember fölötti cselekményt tőle, ki különben hivatalának pontosan és ügybuzgóan felel meg — nem kívánhatni. Látni lehet még ama csekély adatokból, hogy a tanitók száma szerfölött csekély. Sza porodik ugyan folytonosan, de a szükségletnek nem felel meg. Jó volna ha mennyiség helyét a minőség pótolná.

De vajon ugy van-e?

Szombathy János.

Petőfiről.

Megemlékezés.

Feltűnő az Petőfi költészetében, hogy ő, a nagy forradalmi alakok e nagy bálványozója, egyetlen egyszer sem emlékezett meg Kossuthról, kivel együtt játszott forradalmi drámák főszerepeit. E sajátságos jelenséget magyarázta meg Gyulai Pál egyik közelebbi egyetemi előadásán. Petőfinek ugyanis a magánéletben voltak összeütközései, melyek Kossutttól méltán idegeníthették el. — Egyszer ugyanis a Frankenburg-féle „Életképek” hasábjain mindkettőjüket a lap munkatársai között sorolták elő. Petőfinek fülebe jutott, Kossuth épen azért tett szemrehányásokat Frankenburgnak, mert Petőfivel (!) egy sorban emlegette. — Történt később, hogy műveinek kinyomatására segélyt kért a kormánytól, a mit Kossuth megtagadott tőle. De máskülönben se rokonszenvezett Kossuthal. Nem tartotta őt se elég republikánusnak, zokon vette hiúságát s retorikájában sok színészeskedést talált.

Alkalmilag közlünk itt egy felköszöntést

negyvenöt év körül járhatott s a nők e korban még nem szoktak egészen mentek lenni minden növényességétől; aztán nem is volt rut, sőt fiatalbál korában kiválóan szép lehetett, és e szépség még most is meglátszott rajta, hanem úgy mutatta, mintha nem birt volna arról tudomással, vagy mintha elég filozófival bírt volna arra nézve, hogy a testi szépséget léha haszontalanságnak tekintse.

Erről tanuskodott rideg, egyhangu módra, melylyel a kedveseknek pusztá látszatát is elűzte magától, s azon egyszerű, minden női kecsét elfedő és ugyszólván szintelen öltözék, melylyel magát nem feldíszíté, hanem inkább bepölyálta.

Az emberek nem tudták magoknak e különködést megmagyarázni; haszntalan kerestek, haszntalan fürkésztek annak okai után, s miután minden feltevésükkel hajótörést szenvedtek, végre — bár minden alap s anélkül, hogy ebbeli feltevéseiket valamivel indokolhatták volna — azzal kezdték gyanúsítani, mintha Lőrinc urhoz őt nem pusztán a háztartónői viszony fűzné.

— Oh igen! mondák a női nemen levők. — Ő nem akar tetszeni senkinek, mert visszautasító modora által bizonyíthatja be az ördög bordanak, hogy mennyire hü hozzá; mert fél, hogy urának bizalmát elvesztve, azon körülhatalmat is elveszti, melyet Lőrinc ur

Kiss Albert debreceni ügyvédől, a mit barátai társaságban mondott. Így hangzik:

„Uram! Ezen alkalomból, hogy nemzetünknek több jeleseit emlékkünkbe visszaidéztük, meg kell emlékeznünk a magyar nemzetnek egy még eddig fel nem említett kitűnőségéről is.

Van-e a hármas bérz és négy folyam hazájában intelligens egyén, a ki ne ismerne Petőfi Sándornak, — a magyar nemzet lánglelkű költőjének nevét? Van-e egyén, a ki ne ismerne s ne gyönyörködött volna az ő viágszerte híres költeményeiben? Hiszen tudva van előttünk, hogy ő, miut fényes meteor tűnt fel a magyar költészet egén, s miután költői lángelméjének fényugaraival a magyar Parnassust körülragyogta, meteorhoz hasonlólag — hirtelen letűnt a költészet égről. Valóban kinzólag, fájdalmas tudunk azt, hogy Petőfit, a magyar Berangert elvesztjük, elvesztettük őt, a ki költeményeiben az emberiség legszentebb eszméje — a szabadságot nemesen küzdött, és harcolt. Mily elragadólag szépen, mily nagyszerűen helyezi ő mindennek felébe a szabadság eszméjét, midőn írja:

„Szabadság, szerelem
E kettő kell nekem.
Szerelmemért feláldozom életemet,
Szabadságért feláldozom szerelmemet.”

De Petőfi költeményeiben nemcsak a szabadság eszméjét küzdött, hanem küzdött, az 1789-ki nagy elveknek másik ketteje — az egyenlőség és testvérség magas eszméit is, s ez iránybeli költői művei által egyik híres. Utótrője és előkészítője volt az 1848-ban honunkban diadalra jutott politikai vívmányoknak; küzdött végül az embebi kebelnek minden magasabb fellángolása, minden ne-mesebb eszményéért, küzdött a szépek és igaznak örökké fenséges eszméiért. Ő tőle a lány a szerelmet, az ifju a honszeretet, s a férfi a nemes eszmék kulturát valóban eltanulhatta! De minek jellemezem én őt önök előtt? Hiszen ismerik önök, egész életrajzát, tudják róla, hogy Petőfi, hon- és szabadság szerelmétől hevülő kebelének geniussát követve mint egy ujkori Tyrtäus vett részt a magyar nemzet szabadság harcában, s ott lelte hősi halálát, és hogy, Mirabeauval szölvä, halálával az istenség kebelébe tért vissza azon genius, a mely anyi fényárt ömlesztett hazánk- és nemzetünkre.

Emelem tehát ez alkalommal a megemlékezés serlegét érte, mint a magyar nemzet egyik szeretet és dicsőség tárgyának emlékéért, emelem serlegemet, hátrahagyott szellemi kincsei és az azokban oly elragadólag, szépen megénekel királyának szelleméért. Éljen Petőfi emléke és szelleme!”

Egy pár török közmondás, összehasonlítva a magyarral. „Ülted a kóró: a p radicsomba, megsemm fog rózsát teremni.” (Az ökör, ha Bécsbe viszik is ökör marad.) „A fősvény egynek a tevét, másnak a pupját szeretné e adni.” (Egy rókáról két bört huzni.) „Ajándékba kapott czoboly többet ér két ígért hölgyeményénel.” (Jobb ma egy veréb, mint ho nap két tuzok.) „Ha a rabszölgä tevére jut, mindkét pupjára szeretne üni.” (Örül neki, mind a bolond a sipkájának.) Ezekből is ki tetszik a két nép rokon észjárása, csakhogy a virágos ke eti nyelv sokkal finomabbul fejezi ki ugyanazt, amit a magyar keményebb szavakkal mond ki.

Ipar. Kereskedelem.

Debrecen, okt. 20.

(B.) Hogy Debrecen városa anyagilag halad, az szemmel látható az új épületek, üzletek szaporodásából, esatornázás, utkésztés, befásítás előhaladásából; de hogy szellemileg nem marad-e hátra, azt csak lelki szemlélődés, gondolkodás útján lehet megítélni. A különböző társulatok és tanintézetek alkotják a szellemi műveltség hévmérőjét; a nemesebb

háza, vagyona, sőt személye felett is gyakorol. — Hát nem látjátok, mily kimélettel viseltetik iránta maga az ördögborda is, ki pedig, tudva-léveleg, nem irtózik a vallást, a szenteket, sőt magát az istenséget is kigunyolni? Nem vet-tétek észre, mint tünik el a gunyos mosoly ajkai körül s mint hallgat el a eretekhez illő beszéddel, ha szeméi Lexa kisasszony tekin-tetével találkoznak? Ah, ismerjük már az ily madarakat s tuggjuk, miért játsza a tulságos szerényeskedőt? hogy még csak a gvdolatra se jöhessenek, mintha egyéb is volna a káznál, mint háztartónő!

— Ugy van, ugy kell lenni — erősítik a férfiak; — mindig azon hibát rejtegetjük leginkább, melyet legjobban érzünk. S ezt az oda-zdást, ezt a hüségét, melyet a kisasszony a család érdekei iránt tanusit, nem is lehet más-ként megmagyarázni. A házál minden az ő parancsai szerint megy; még maga Lőrinc ur ur is engedelmessékedik neki. Aztán ha uem volna valami a dologban, az ördögborda, — a ki pedig szellemes ember — nem engedne Lexa kisasszonynak annyi befolyást egyetlen fia nevelésére is; mert a funevelés már igazán nem tartozik a háztartónői teendők közé.

S ezzel meg volt állapítva a közvélemény, hogy Lexa kisasszony nem egyszerűen háztar-tónő az ördögborda házában.

Pedig a közvéleménynek nem volt igaza,

élvezetek virágzása sem megvetendő bizonyíték. Színházunk csak egy van, az is többnyire üres, de bezzeg van sok kurta-kocsmánk, honnan éjjel után is hangzik a vad riválgás.

A nemes város tanácsa — egyesek állhatatos sürgetéseinek engedve — legközelebb egy új intézményt léptetett életbe, melynek jótékony hatása idő multával városunk ipar-ügylet biztos haladásra fogja serkenteni. — A mult hónapban nyílt meg a városi iparostovábbképző iskola.

Sokan vannak iparosaink közül, kik ez iskoláról csak annyit tudnak, hogy oda az inasokat muszáj küldeni, de czélját nem ösmerik, hasznáról nincsenek meggyőződve. — Ezen hiányos ismeret igen természetes. Minden új intézmény felállítása akadályokba ütközik, áldozatba, önmegtágadásba kerül és az emberek közt mindig többen vannak olyanok, kik a gondolkodás magasabb álláspontjára lépni nem tudnak, a régi, megszokott rossz renddel szakítani nem hajlandók.

Hogy helyes volt-e ezen iskolát felállítani, miatta a köz-pénztárt újabb kiadással terhelni, azon kérdés dönti el, vajon volt-e szükségök az iparos tanulóknak külön iskolára?

Közönséges gondolkodás szerint a fiuk kakor lépnek a mesterség tanulására, mikor a nagy elemi iskolát elvégezték, tehát tudnak egy — ahogy írni, olvasni, számolni. Közökbe van adva az eszköz, melylyel magukat tovább képezhetik. — Hogy e haladás mindeniknél egyenlő legyen, teljes lehetetlen. A tapasztalás is azt mutatja, hogy iparosaink közül némelyek kiemelkednek, vagyonosabbak, értelmesebbek lesznek, mások lesüllyednek, sőt sokan önállóságra sem tudnak vergődni.

E különbségnek oka az egyéni tulajdonokban rejlik, a szorgalmas, takarékos ember gyorsabban tud haladni; az értelmes, mesterségét alaposan értő iparos is mindig több eszközzel rendelkezik, mint a hanyag vagy tudatlan. Ez mindig így volt és így is lesz. Véletlen szerencsétlenség, csapás csak nagyon ritka kivételt mutat.

Ezek szerint tehát a városnak csak annyiban volna kötelessége iparosaink boldogulásának útját egyengetni, hogy alkalmat nyujtana nekik azon szakismeretek elsajátítására, melyeknek híret az elemi iskolákba nem hal-lották, de a melyek egyes iparágaknál nélkülözhetetlenek.

Ha a dolog így volna, akkor ismétlő iskolára nem volna szükség, csak műipar iskolát kellene a városnak fenntartani.

Azonban — fájdalom! — a dolog nem így van. Az iparos-tanulóknak nagyob része nem végezte el az elemi iskolát, tehát nem tud helyesen írni, olvasni és számolni. Sokan vannak, kik öt-hat évig jártak iskolába, de öt-hat évi inasokdása alatt azt is elfelejtik, a mit tudtak.

Még ha jó eredménnyel végezték az elemi iskolát, elegendő ismeretök van-e. Bizony nincs! Az ilyen növendékeknek nem lehet szakismeretet tanítani. Ha alap nincsen, emeletes házat nem lehet építeni.

Az sem helyes gondolkodás, hogy az iparosnak csak szakismeretre van szüksége. — Ugyan hanyadik iparos tanuló tudná kiszámítani, hogy ha ő hat forintot kér kölcsön és fizet minden forinttól hetenként egy krajczár kamatot, a f-levett pénzből pedig anyagot szerezvén — egy munkát készít, melyet fél év mulva 8 forintért ad el, vajon haszna van-e

mert Lőrinc ur és Lexa kisasszony nagyon távol álltak egymástól, mit az bizonyít leginkább, hogy — mint mondtuk — Lexa kisasszony komoly, sőt rideg Lőrinc ur pedig inkább vig kedélyü ember volt, ki szerette, ha voltak, kik körülötte csevegték s maga is szívesen részt vett társalgásokban.

Lexa kisasszony minden szenvedély és tüz nélkül lennéte azt, aki emberi gyöngöcséket árult el s a szívet egy darab husnak tekinté, mely arra van teremtve, hogy a vérnek gyűjtő medencüül szolgáljon; — Lőrinc ur pedig el-néző volt a gyöngöcségek iránt, nem ítélte el a hibát, hanem kigunyolta s bár a platonikus és rajongó szerelmet ő is csak kacagta, nem tagadta meg a szenvedély hatalmát.

Végre Lexa kisasszony jó kereszténynek mutotta magát; a templomba, hova minden vasárnap eljárt, (a cselédségnek ugyanazt tenni, egyszer mindenkorra megrendelte) — áhitattal imázott, odahaza pedig a vallásos szokásokat, mint minő például a böjt, soha sem hanyagolta el; — mig Lőrinc ur e tekintetben maga a megtetesült sátán volt, ki a szentekkel és vallásos ceremóniákkal örökös harcban állt; ki a papokat ingyenélő henyeknek, az ünnepeket „szent heverd el” napoknak, a gyónást a hazudozás iskolájának nevezte, és a misteriumokról képtelen volt máskép, mint csak nevetve beszélni.

rajta, vagy kára? H terségbe tartozó re hü leírását adni? M háboruról, országgy dik iparos tanuló t uton, miféle országgy Kis Ázsiába? Mely dicsőitjük Sz. István rosz oldala II. Józse Ilyen és hasc van minden iparosn hiven akarja teljesi hitegető játékanak független meggyöz rezni.

Az iparos hármas feladata va mulasztott vagy ré ismeretet. 2. Továb olyan ismeretekben honpolgártól egye Mindegyiknek a sa ismereteket, kézi t a lehetőség szerint senki, hogy ez a tudós emberré tes nulással még senki berré.

Most már me kérdésre, vajon sz iparos tanulóknak Atyámfiai ip vége van. A kezdé készsége folytán majd csinálják az ti töletek függ. N az egész város ipa jenek arra, hogy pontosan feljárnok hogy az az egypté szellemi érdekére.

És még egy Tudjátok, ho eldurvul — ez ne tok, hogy az emb a rosz bánásmód kal szeliden, szok taságra; erkölcs te jenek nekik, juss nem azzal vétköz bemeget, hanem a Ilyen uton t rosnek, a hazána mint ha elkésere nemzeteket, mely ként miliókat vo bünkbből.

A m

Hölgyeim! F vom fel becses figy érd e m e s volna akarok róla mond

Az ind társ kasztból áll: a (harcosok), vási rosok) és páriák kerülő, ingyenélő tésére szerez ért

Azt hiszem hasznáim a ti hoz hasonlítom. csakis annyiból a keztüis, palczás földhözragadt ro itéljenek most a rint s nézzék önö aminőbb én: az

Tehát kezt Ujdivatu czipőjü rak omlanak fes rélzácra kötött ingvállatú merész vőzna termetiek liok fejk két o gyöngéden lekon ni akarva gazdáj emelkedő ott g kedő (hogy márle Arcuk üde, mint dító, vidám, mint üregében sötétl ezer egy ész na ki; lebigyes naglik, melybe lahányzor zsebt muk nyilik hajó gedni, fúrtságigá g ő z ö l g * tark karhatalma kény

Nos hölgye lebilincselő? Bir lyek az önök sziv mécsét lángrol Pedig ez csak reggeli uta rásuk van; hogy huzogatják ma

* Mitől gőz

rajta, vagy kára? Hanyadik tudná egy mes-
terségbe tartozó remek munkának pontos és
hü leírását adni? Most szétlér beszélünk a
háborúról, országgyűlésről, politikáról. Hanyadik
iparos tanuló tudná megmondani, milyen
uton, miféle országokon keresztül jutnánk el
Kis Ázsiába? Melyik tudja azt, hogy miért
dicsőítjük Sz. Istvánt, mi volt jó és mi volt
rossz oldala II. József uralkodásának?

Ilyen és hasonló ismeretekre szükség
van minden iparosnak, ha polgári kötelességét
híven akarja teljesíteni, ha nem akar mások
hitegető játékaikáé tárgyává lenni, ha önálló,
független meggyőződést akar magának sze-
rezní.

Az iparosoképző iskolának tehát
hármass feladata van. 1. Helyre pótolni az el-
mulasztott vagy rég elfeledett nélkülözhetetlen
ismereteket. 2. Tovább képezni a növendékeket
olyan ismeretekben, melyeknek tudása minden
honpolgártól egyenlően megkövetelhető. 3.
Mindegyiknek a saját szakmájába tartozó új
ismereteket, kézi ügyességet, itéző képességet
a lehetséges szerint megadni. Attól nem féljen
senki, hogy ez a sok tanulás akarata ellen
tudós emberré teszi; hetenként négy órai tanu-
lással még senki sem lett tudományos em-
berré.

Most már megfelelt mindenki arra a
kérdésre, vajon szükséges-e külön iskola az
iparos tanulóknak?...

Atyámfiai iparosok! minden dolognak két
vége van. A kezdet a nemes város áldozat-
készsége folytán már megvan, a folytatását
majd csinálják az illető tanárok, de a vége
ti töletek függ. Nyujtsatok kezet azoknak, kik
az egész város iparügyéért fáradoznak. Ügyel-
jetekek arra, hogy ipartanulók a leckeórákra
pontosan feljárjon, osszátok fel az időt úgy,
hogy az az egypár óra hetenként utódaitok
szellemi érdekére felhasználható legyen!

Es még egyre kérlek.
Tudjátok, hogy a kéz a durva munkában
eldurvul — ez nem baj; de azt is tudhatjátok,
hogy az ember lelke is eldurvul, elfásul
a rossz bánásmód miatt. Bánjátok a tanulóka-
kal szeliden, szoktassátok őket rendre, tisz-
taságra; erkölcsstelen beszédet tenni ne enged-
jetekek nekiek, jusson eszetekbe az írás szava:
nem azzal vétekez az ember a mi a száján
bemeleg, hanem ami kijön!

Ilyen uton többet fogtok használni a vá-
rosnak, a hazának és a jövő nemzedéknek,
mint ha elkeseredett hangon szidjátok azon
nemzeteket, melyeknek kifejlődött ipara éven-
ként milliókat von ki nagyon igénybe vet zse-
bükből.

A mi hasznák.

— Életrék. —

Hölgyeim! Egy társadalmi specialitásra hivo-
m fel becses figyelmeket; nem azért, mintha ez
érdemes volna rá, hanem mert egyet-mást el-
akarak róla mondani önöknek.

Az ind társadalom — mint tudják — öt
kasztból áll: a bráminok (tudósok), sátriák
(harczosok), páriák (kereskedők), sudrák (ipa-
rosok) és váriák kasztjából. Ez utóbbi dolo-
gerülő, ingyenes osztály, mely a többi megve-
tésére szerez érdemeket.

Azt hiszem, nem tulzok, ha az én mi-
hasznám a tisztességéből ez utóbbi osztá-
yhoz hasonlítom. A lehető különbség közöttük
csak annyiból áll, hogy az én mihasznám
keztűs, pálcás gavalérok, míg a páriák
földhözragadt rongyos népsöpredék. Dehát ne
ítéljenek most az egyszer a külső szede-
rités nézzék önök is abból a szempontból őket
aminőből én: az emberi hivatás szempontjából.

Tehát keztűs, pálcás gavalérok...
Ujdivatu cipőjükre trombita alakú nadrágszá-
rak omlanak festői ráncokban; mellényükről
rézláncra kötött talmiary-medailon lóg le;
ingvallatú merész és egész athléta... azaz hogy
vézna természetüket híven körvonalozza; kravá-
tliok fejök két oldalán magasra emelkedik s
gyöngéden lekonyul, mintegy erőszakosan jelez-
ni akarva gazdájá rokonságát bizonyos magasra
emelkedő s ott gyöngéden lekonyuló füllel ékes-
kedő (hogy márleírása is ékes legyen!) állattal...
Arcuk üde, mint a téli aszott gyümölcs, s hó-
dító, vidám, mint a savanyított ugorka... Mély
üregében sötétlő szemek fényteenségéből az
ezeregy éjszaka modern regéi kandikál-
nak ki; lebigyesztett ajkukon büvös mosoly vo-
naglik, melybe bizonyos önelégültség olvad, va
lahányszor zsebtükrökbe pillantanak s alkalm-
uk nyílik hajfodrászuk művészetével megelé-
gedni, fúrtságigák ama poszturákban csücsülvén
gőzölögő tarkóikon, melybe a fodrászlegény
karhatalma kényszeríté.

Nos hölgyeim! nemde, már kinézésük is
lebilincselő? Bírva mindama kellekkel, me-
lyek az önök szivecskéjében pislákoló szerelem-
mécsét lángalobbantani szokták.

Pedig ez még bliki az egész! Látnák
csak reggeli után sétájukat; minő gracieus já-
rásuk van; hogy igazítják nyakkendőjüket, hogy
huzogtatják manchettájukat, ha észreveszik, hogy

* Mitől gőzölög instálom?

Szedő.

az önök bájos gárdájából közelit valaki; hogy
fordulnak utána, ha ez a valaki egyszersmind
szép is, hogy sugdosódnak... s hogy szórják
pikáns megjegyzéseiket, ha ez a valaki (sze-
rencésére!) nem kedvökre való.

Méltánytalanság volna elhallgatnom, hogy
ők templomba is járnak.

Ezt önök se engednék meg nekem, tisz-
telt hölgyeim. Mert, ha valaki, önök mindenestre
legjobban tudják azt.

Se tekintetben meg kell adni buzgós és
ájtatosak. Tanárük ügyetlensége (itt természet-
esen a tanulókból kikerült mihasznák ér-
tetnek), hogy nem jár szoknyában s így nem
győződhetik meg buzgóságukról. Önök hölgyeim,
kik mindig oldaltok mellett látjátok, leginkább
bizonyíthatjátok ezt. Önök elmerülnek az imá-
dságban hosszan és ájtatosan, (már akik emel-
rülnek!) majd fölemelik kedves fejcsékeiket,
szétnéznek... s mit látnak? Egy csoport mi-
hasznát, kik az egész világot mibe sem véve
ájtatosan, buzgón kegyedre bámulnak. Kegyed-
nek ez alkalmatlan, elpirul, boszankodik és
szívbí kezd a sorsot, mért nem lett tanár...

Nekik mindegy; az önök pirulására, bo-
szankadására édeskeveset adnak, mert ök meg
akarják mutatni, hogy ájtatosak és buzgók.

Az ájtatosságnak vége, a templom meg-
tisztult; önök veszik imakönyveiket s nyugod-
tan haza indulnak; kilépnék az ajtón s mit
látják? Bámuls mihaszna csoportot... S tud-
ják mit bámulnak e köficsok? Az önök bátor-
talanságát, meg nem foghatják, hogy nem akad
hát önök közt egyis, ki istentelenül lehordja
öket ez arcátlan magaviseletükért.

Egybíránt ök művészetpártolók is. Hang-
versenyekben, színházban mindig jelen vannak;
kikutatják, hol ülnek önök, oda huzódnak, meg-
reszkíroznak néhány lebilincselő mosolyt és
olvadó pillantást s csakhamar elhitetik hogy
önökbe fülig szerelmesek. Páholyukba furakod-
nak s hazudnak olyanokat, hogy, ha önök nem
szeretnék a bókotak, hajuk száiai is ég felé me-
rednének... Majd előbbre huzódnak, megiga-
zítják sima vagy göndör hajfürtjeiket, nyak-
kendőjüket, kihuzzák mancszajukat s „guk-
kacznak”. Sugdosódnak, szórják pikáns meg-
jegyzéseiket (ezeket kellene önöknek hallaniök).
Az előadással ök nem sokat törődnek s nem
késnek bebizonyítani kofa mivoltukat sem.

Hogy a társadalom melyik osztályához tar-
toznak, lehetetlen körvonalozni; találtatik ilyen
mihaszna a társadalomnak minden rétegében,
mindig és mindenhol, ahol csak naplopásra,
ostoba csillogásra alkalmuk nyílik; és ez mind
megmenne, csak legelőször az önök társasá-
gában ne látnók öket, jobb sorsra érdemes,
szeretett hölgyeim!...

Dengi János.

Egy új találmány. Mint az amerikai lapok
írják, Pickering az „Evening Bulletin” című
San Franciscó-i lap egyik kiadó szerkesztője
nevezetes felfedezést tett, me nyélfogva lehet-
séges l-nne, egy hírlap egész oldalát — miután
már előbb tömnyomatulag (stereotipisch) elké-
szítettett, — 25-30 perc alatt megátírni,
ug, hogy, a táviró szerkezet könyvnyomdaképen
szolgál. Természetesen rögtön szabadamat
es közöt ki magának a feltaláló! egy stereotyp
lapnak minden oly része, melyen betű nem áll-
tandó elő, (tehát az, mely az újságpapírra le-
nyomásmánl fehér marad), a vilanyossá gal nem
vezető anyaggal vonatik be, míg a betűk, egy
éveztű egy szerű processus folytán szabadon
maradnak, s mint fémananyagok, a villamve-
zöt képezik. Az így elkészített lap egy gyorsan
forgó tenzelyre tevérik. Forgás közben minden
fémanya sor delevillamos szegektől érintetik,
melyek egy villamos kereten vannak elhelyezve.
Ép ilyen delev szögek vagy tollak nyomják
le a másik állomáson — a hová a sürgöny intéz-
tetik — a betűket akár vegytanilag elkészített,
akár közönséges papírra, amely szinte gyorsan
forgattatik egy hengeren. De még e találmány
sok tökélyesbűést igényel.

Törvénykezési szemle.

Az örökösödési eljárásban mikor s mennyi
idő alatt lehet élni semmiségi panaszszal?

Perrendtartásunk 297. §. 22. pontja azt
mondja: „az örökösödési eljárásban, az a ki
jogsérelmek miatt semmiségi panaszszal lehet
élni s erre néve törvény szerint nap van kitéve.
Azonban mivel ezzel ellenkező s e hiányt pótló
semmitőszéki határozat jött létre, nem mulaszt-
hatjuk el ennek ösmertetését szönyegre hozni.

A. örökösödési meghalt 1875-ben, neje B.
p. dig 1865. évben C. D. E. gyermekei s F. mint
A-nak második neje maradtak hátra. Közös vég-
rendelet levén, midőn a hagyaték D. elhaltával
a kiskorú gyermekek érdekében közjegyzőileg
betárgyalatott, D. és E. a törvényszék által per-
re lett C. ellen utasítva, azonban az E-né szö-
lő végzést C. vévén át, D. pedig perrel nem élt, a
törvényszék a hagyatékot C. részére átadta. —
Erről E. és F. mintegy fé év mulva nyert tudom-
ást, mivel E. nem is a törvényszék székhelyén
lakott.

Az átadandó végzés ellen E. és F., utóbbi,
mivel a haláleset felvételét jegyzőkönyvben sem a
leltárban nem szerepeltetett, semmiségi panasz-
szal élt, mely azonban visszautasítatott, az ellen
újabb semmiségi panasz adván be, az elfogadta-
tott, s a m. kir. kuria mint semmitőszékhez fel-
terjesztetett, hol is e tárgyban a kézbesítő, hát-
ra: yott özvegy ismét kihallgatattott, s maga
az eljáró törvényszék is nyilatkozatot adott s ez-
után az ügyiratok ismét felterjesztettek a sem-
mitőszékhez, hol mindkét semmiségi
panasznak hely a datott. A perrei
utasító és hagyaték átadó végzés az egész elj.

rással együtt megsemmisítették, az örökösök
újabb idézése s szabályszerű eljárás rendeltetett,
mert F. megidézve, sőt a bírói határozatokról ér-
tesítve sem lévén, D-né a perre utasító hagyaté-
ki végzés nem kézbesítetvén, az első — fél év
után beadott — semmiségi panasz elkészítnek
nem tekinthető, így visszautasítás szabály elle-
nesen történt.*

* E rovattunkat kezelő ügyvéd e téren uttörő-
ként tünik fel. Szerk.

Thalia temploma.

— Debreceni színiélet —

A heti repertoire igen érdekesen és élvezet-
esen volt összeállítva. Kaptunk a színirodalom
minden fajából jó, sőt kitünő darabot. — Vasár-
nap ismételték a „Vereshaj” népszínmű-
vet. Hétfőn először adták Daudet és Belot híres
színművét „Ifj. Fromont és idősb
Risler”-t. Kedden Tóth Kálmán klasszikus
vigjátékát a „Király házasságát.” —
Szerdán ismét egy remek, élénk francia vigjáté-
kot a „Roszszulörzött leányok”-
at. — Csütörtökön Tiszai új tag első fel-
léptéül ismét „Fajticát.” — Pénteken Tóth
Ede az elhunyt babéros költőnek egy régi if-
júkori zsengejét az „Önkéntes tüzöl-
tő k”-at. — És végül szombaton új operettet
először „Javot”-et. — Színészeink majdnem
kivétel nélkül tetszés mellett játsztak. Tiszai
első felléptével megnyerte a közönséget. Tör-
ök n é egy pár szerepében mesterileg reme-
kelt. Vezéri Risler szerepében jeles salon
színésznek ismertette meg magát. Nyilvai
Irma játékaival mindenkép elaratta az első
dícsőségét. — A szeghy Ilon kedves hang-
ját kezd a közönség megszokni, és csakhamar
meg is hódítja magának a közönséget. A színház
egész hét folyamán eléggé látogatott volt.

Falun is van élet!

(Látjátok, de nem iszadtok.)

Kisvárdá, octóber 18.

Kedves szerkesztő barátom! Mint minden
vidéki levelező, úgy én is a szüreten kezdem.
Mert hát mi volna ma fontosabb dolog Nő-
ültetményének karcos kamatánál? Orosz-török
háboru, közgazdasági harc, minde háttérbe
szorul ezen ártatlan kércs előtt! Lett-e sok
bor? Es ez nagyon természetes, ha meggondol-
juk, hogy az ezen kérdésre adandó felelet
okozati összefüggésben van a jövő évi
követváltás k tényével!

Kisvárdá és vidéke azon áldott talajhoz
tartozik, mely azt a jó bicska-nyító karcos
produkálja, melynek savanyító jellege ma any-
nyival magasabb fokban mutatkozik, mert a
szöllő természeténk évek óta haladás ellensége,
a fagy itt is hatalmasan barnítja a szöllő ve-
nyigét, s tette keményebb a srétné alkalma-
tos szöözsmet. — Hanem azért szüret van,
ha bor nincs is! Nemcsak Kisvárdán, hanem
Pátróhán is, hova mi tegnapelőtt két buczefa-
luson kirándulánk, a mult levelemben érintett
„muzskal-eklézsia” érdemes harangozó-
jával!

Az ut nem volt regényes, hanem eléggé
élénk, s volt alkalmunk sok mindent tapasztal-
ni. Így például azt, hogy az érdemes pátró-
hai atyafiak a dött jó földjeiken is oly silány
kukoricát termelnek, hogy huncut volna az a
sértés-uróság, a ki nem restellene tőle meg-
hízni. Persze, mert a mi isten-áldotta földmí-
veseink sokkal inkább kapnak a páinkás-fatus-
kón, semhogy a szántás mélysége, a vetés
egyenletessége s egyéb ilyes haszontalanságokon
gondolkoznának. Elég az tőlök, ha a „Tiszá-
szabályozó” szidják, mely ugyan szántóföldet te-
remtet vizűtés-ikből, hanem annyira malitiosus,
hogy nem ingyen dolgozik, hanem ártéri-költ-
sége is fáj a foga, hogy huzatná ki!

Másik tapasztalás, a mit t-ttem, az, hogy a
„nemes ember holta után is nemes
ember!” Legalább ez olvasható a pátróhai
temető utszélén eső koporsó alakú régi sírem-
lékről következőképen:

Nemes vitézlett N. K. porai
Nyugoznak itt, kinek élete napjai
Ötven esztendőig a földön nyulának,
Meghalt 20-án Szent Jakab havának.

A poésisnak ezen ékes nyilatkozata arra
öszkölt, hogy tovább is olva-gassam a falusi
költő fejja lanyesszűségét. És nem veszett kárba.
Legalább volt alkalmunk azon szegény „szupli-
likán” fejfája felett elmélkedni, ki a nagy
kolerában Pátróhán elhunyt, legalább a fejfa
azt jelzi, hogy „meghalt a nagy kole-
rába, és így ment a mennyei
a kádémia” Bizony bizony nem tudom,
melyik volt nagyobb poéta, az e, a ki a szegény
„szuplikáns” halála felett így kesereg, vagy az,
ki a következő sírverset penderíté:

Itt nyugszik egy védlő,
Kit meglőtt a jegyző.
Véletlen halála
Történt utójjára.

A sírirtokból azonban nem élünk meg.
Haladtunk tovább, boldogabb vidékre! Oh Pá-
tróha kulcos falujában vigabb volt az élet! A
szüretnek elvitáztatlan jelenségét mutatták
az utfeleken szopogató s sok helyen már „csen-
des álomba mélyedt” pátrióták, míg mi a szöl-
lő-kert 1 lábnyi terjedelmű utjain élethalál
veszélyek közt téregyünk kifelé a bort szállító
szekereknek, melyek nagy dalolás közt görditék
a pincze homályos rejteke felé a pátróhai
nektárt!

Mit mondjak a pátróhai szőlőről? Savanyu
mint az Éva almája, a szöllő-kert pedig pusztá
mint a Sahara, nem lévén abban több egy pár

pajtánál, az is féldalt vágta már a kalapját.
Ugyancsak ilyen pajtátlan szőlő-kert volt a mi
utazásunk célja, hol az érdemes házi gazda, a
falú érdemekben megöszülőndő jegyzője fogadott
uri elegantiával, a markunkba nyomván egy öb-
lős ecetes üveget, hogy igyunk — S minthogy
mi a „harangozó” bányámmal hamar készen va-
gyunk az ilyes virtuosus cselekedetre, a pátróhai
akademia pocakos igazgatója (vulgo rektor) pe-
dig már meglehetősen elkészült azon bizonyosá-
ra, hogy csakugyan „borisza”, a muszka eklé-
zsiaának pedig főfő kurátora szintén jelen volt a
vitézek között — csakhamar keletkezett oly fel-
sleges „i v a s z a t”, hogy teljesen becsületére vált
a muszka eklézsiaának főfő kurátora pedig szintén
jelen volt a muszka eklézsiaának. — Temettük a
bort, s daloltuk nagykeseresven:

Nekünk halottunk vagyon,
De nem isentől vagyon,
Káróval verték agyon,
Vigyétek ki a fagyon,
Mig fel nem olvad nagyon!

A fel-fel csapongó jókedvet csak a feletti
bánatunk zavarta, hogy a multkori levelemben
érintett dászkal s invacctoriu az egymás közt ki-
tört keresztes háboru miatt jelen nem lehetett.
Mert hát úgy volt az, hogy minekutánna úgy ren-
delte a sors, hogy a domnyule invacctoriu a dász-
kál házában lakozik, s ezen tisztelt háznak zsin-
dely fedelét itt-ott már lepegeti elfelé a zöld mo-
ha, a domnyule invacctoriu azon kéressel fordult
dászkal barátjához, hogy nem volna-e hajlandó
a ház fedelét megalulatni? Persze ezen ártatlan
kérelem követ dobott a muszka eklézsia za-
vartalan trinkolásának csendes patakába, s oká-
vá lett azon sajnálatos ténynek, hogy mi a dász-
kál és invacctoriu nélkül ittuk azt a jó ecetes
vinkót, mely csakugyan alkalmas lett volna a ház
fedél gyalulásához. De hát azért csakittunk, itta
jámbor koccsunk is, ki aztán azon mulatságos
dolgot gondolta ki, hogy hátha ő lenne egyszerű
az ur, s kategorice kijelenté, hogy vagy megyünk
vagy ő megyen. Mit volt mit tenni — felszedtük
a sátorfát, s a „szita-kéreg, rosta-kéreg” melo-
fája mellett neki indultunk az éjszakának, mely
hangzott a daltól, míg a társaság fejke el nem
kezdte a haranglábat utánozni. Akkor aztán vé-
ge volt a szüretnek, következett az alvás.

Suhogó.

Egy veleg.

— Innen-onnan. —

Borzasztó tüzvész volt a mult hónap 21 én
Angliában, St. Johne városa (Uj Braunschweig)
egy oly tüzvész áldozata lón, mely 35 óráig dü-
högött. Négy száz hektárryi területen, hol a ke-
reskedőknek volt kiváltképen birtokuk — min-
den köz- és magán épület hamuvá lón. A kár 10
15 millióra megy, s tizezer ember maradt haj-
léktalanul.

Egy másik elemi csapás. Amerikában dü-
högött. Mount Carmel egy Illinoisban fekvő 3
ezer lakossal bíró városa rémesen pusztító or-
kán áldozata lón. A kár 300—500 ezer dollárra
megy. Templomok, középületek, üzleti és lakhá-
zak az orkán dühe által egyetlen szempillantás
alatt úgy összeromboltattak, mintha a legteréke-
nyebb anyagból épültek volna. Nem kevesebb
mint 20 személy lelte halálát az omladékok alatt,
sok százan pedig súlyos sebeket kaptak. Egyidő-
ben az épületek leomlásával több helyen tűz is
ütött ki. A lángok bevégezték a pusztítás rémes
munkáját, sok ruha odaégett, férfiak, nők és gyer-
mekek 400 lábnyira eldobattak, például egy fiu,
ki épen az iskolából jött, a házak felibe, sőt egy
épen leomló torony fölé csapatott, mégis — szü-
lei házához közel — sértelemül esett vissza a
földre (?) Mintegy hetven család lón hajlékta-
lanná.

A hógörgeteg temette el Cordier Henrik
híres francia hegyászot. E szerencsétlenség a
Dauphine alpok jégmezőin történt. Egy lerohanó
hógörgeteg egy 20 méter mélységű hegyzaka-
déka sodorta, honnan két kísérője nem tudta
megszabadítani. Ha a lavina által agyon nem
nyomatott, akkor az éhenhalás borzasztó végze-
te érte el őt.

Badenben 1875-ben 226 öngyilkosság for-
dult elő, (ezek közül 191 férfi, 36 nő) tehát min-
den 6669 lélekre esett egy. A villám 8 egyént
sújtott agyon. Erőszak 56 ember éltét oltotta ki.

Ritka tűnemény történt Lönigsberg mellett
egy kis faluban s annak környékén. A Junius 21
és 22-ke közt eső éjjel egy mélyben helyeken a
sár keménynyé fagyott, s a réten a fü vastag dér-
rel volt borítva. Es ez történt azon napon, amelyre
a csilagszök a nyár kezdetét teszik! Különb-
ben erre még nem nagyon panasz lehet, figyelembe véve
azt, hogy Muszkaországban milyen az időjárás!

Egy francia páncélos corvette, a „Reine
Blanche” a Hyeri szigetek közelében, egy páncé-
los fregatte sarkantyujába ütődvén, elsüllyedt.
Ember élet azonban nem esett áldozatul. E bal-
esetet egyfelől a sűrű köd, másfelől a fregatte
kapitányának gondatlansága okozta.

Garibaldi közelebb egy levelet intézett
Keller augsburgi tanácsoshoz; mely magyarrá
fordítva így hangzik: „Caprera, május 29, 1877.
Drága Keller ur! Sohasem szüntem meg Ön-
nek, nekem igen kedves barátságát nagyra
becsülni, és a háboru, melyet évi 1870/71-ben
vezettem, az eszményi köztársaság szolgálatában
történt, amelynek én egész életemet szentel-
tem. Azt hiszem, hogy ezt nem fogják nekem
a németek szemembe hányni, akiket én testvé-
reimként becsülök. Fogadjon Ön szíves üdvözlét
kedves családjá számára, kész szolgálójának, Ga-
ribaldi-nak.” A német lapok azonban azt jegy-

zik meg erre, hogy Garibaldi-nak 1870/71-ki tettéért, nem szívét, de esztét lehet okolni.

Ohio-ban (Amerika) oly viharok dühöngtek julius elején, hogy 17 ember meghalt, s egy vasúti vonat a sínekről lesodortatott, s ennek következtében összeszorlóva, csaknem egészen megsemmisült.

Szüret körül.

Csevegés.

Kedvesem! He! Lelkem te! Na! Nem haragszol édesem? Nincs kedvem haragudni. Szabad tudnom miért nincs? Hát nincs, mert nincs. Hála isten! Így legalább nem veszed zokon, ha jelentem, miszerint a kágyi szüret-ről itthon cseppentünk. Ugyan miért? ha szabad kérdeznem. Hja, annak száz oka van, s ha kilenczvenkilenczet elhagyva csak a századikat említem is, remélem, nem lesz kifogásod ellene. Például. Mert nem lesz szüret. Bah, ugyan miért? Csak azért mert a még fejletlen s így éretlen szülő ott is épen úgy megfagyott mint minálunk. De azért szüret lehet, ha bor nem lesz is.

Az igaz, édesem. Még „nagy csizma” is lehet, kivált, ha még vagy két hétig esik az eső úgy, mint már c-inálja Mihály nap óta. Hiszen csak ne esnék mindig, hát mégis csak elmennék valahogy, ugy-e édes öregem? Bizony el. De lásd édes mamám, még egyéb baj is van. Még egyéb is? Igen ám! Nem tudjuk biztosan, hogy mikor lesz, vagy talán már meg is volt az a bor nélküli szüret? Hogy hogy? Tudod cukros, hogy a nemes vármegye oct. 22-ére határozta a szüretet, de közbe vágott Mihály bácsi az ő fagyos botjával, s azután következett a sok eső. A megfagyott szülő rohadni s lehallani kezdett. E szomorú körülmény minket arra indított, hogy a megyéhez folyamodván, kérelmezzük a szüret eléb tarthatóságát; mit a nemes megye méltányolván, egy héttel elebb engedélyezte a szüretelést. Hát ha a kágyiak is így tettek mint mi? Vagy hátha nem tettek? Ez a bökkenő s ez okozza a bizonytalanságot. És így átláthatod, hogy a nagy hegyi szüret-ről ez időnyre csakugyan itthon cseppentünk.

Fájdalom, hogy át kell látnom. De mégis leltem, az mindegy egy héttel elebb vagy utóbb. Igaz hogy az mindegy volna, mert a hegyet csakugyan ott találánk, a hol az özőn-víz után megfészkelődött; de tudod-e kedvesem, hogy a t e n g e r i - s z ü r e t meg épen a nyakunkon van? abban sem haladhatunk a sok eső miatt. Oh, nem is érdemes azzal tölni az időt. Hisz úgy hallom, hogy a hőrség az egész határ termését elpusztította. De hiszen ugy is kell nektek! Hiában ültök ott a tanácsokban, még sem tudto semmi okosat ki-gondolni. Miért nem tettek egy, mint a va-sadiak, kik egysy határjukról kiirtották a hőrségöt és egyéb kártékony mezei férget, felkutatván s kiöntözvén minden féreg lyukot. Az volt a hadjárat! Bizony szép volt! Nekünk s mások-nak sem ártana úgy tenni s könnyen is kitel-nék tölünk s másoktól is, hogy egy tavaszi napon kiállnánk mindannyian; a jószágos ember egy-egy hordó vizet feltenne szekerére s kivinné a mezőre, a jószág nélkülük is segéd-keznének a maguk hasznukért. De ezen már tul vagyunk ez idő szerint.

Hallom, hogy a burgonyatermés sem ér semmit! Már az igaz, hogy nagyon keveset ér, mert az első kötés mind elsült és elrot-hadt, s csak némi ugyvevezett s arjute-r-m és t nyerünk s így ebből sem lesz, vagy nincs bősüret. Apropos! szüret. Tudod, hogy gyengélke-désem miatt ki sem mehettem a hegyre, mond csak, hogy ment végbe a mi szüretünk? Hát édesem, az bizony ugy volt, mint a zajtai kántor énekelné. Hogy énekelné az? Halld csak, elénekelem én neked ő helyette: A tarcsai szőlőhegyen Szüretelés nagyban megyen; Azaz hogy csak m-ne nagyban, Hogyha nem hagyták volna abban. Elkezdetünk, annyit igaz, Ebben volna egy kis vigasz. Folytatnók is, a mint illik, Ha voln' szülő tudniillik.

Igy hát rosszul ütött ki a szüret? A lehető legrosszabbul. Mi sem került; az is levén az éretlen, megfagyott s elrot-hadt szülő leve - oly rossz, oly fanyar, hogy

most, must korában is vallatni lehetne vele, hát még ha kiforr! Brrr! a debreceni vinkó ehhez képest tokaji bor volt máskor - és mégis, már most is 10 frtjával szedte volna öreg csebrét (még mindig a régi mérték) va-jami élelmes borkupec, ha ugyan lett volna mit összeszedni. No ugyan szépen vagyunk! Csak legalább tudnék boszankodni, haragudni! Nem érdemes, édesem. Nemes hara-godat kár volna ily potomságokra veszte-getni.

Szoboszlav Sándor.

Vidéki levelezés.

(Saját levelezéseimről.)

H. Szoboszló, oct. 19.

T. Polgártárs! A népnevelés ügyéről még nem szólottam önnek semmit sem, pedig ez is, talán még jobban megérdemli a figyelmet. A népnevelés ügye újabb időben örven-detes haladásnak indul, a mióta a lelkeszi ál-lomások fiatalabb egyének kezeibe kerültek, azóta szintén jól esik látni - az előre, a szépre, nemesre törekvés nagyszerű eredmé-nyét; - jól esik látni, hogy a népnevelés, a parlagon hagyott térvirágzásnak örvend, mely hivatta leendő évek mulva újja alakítani el-hanyagolt városunkat. Az elemi iskolák mi kívánni valót sem hagytak hátra; tanítóink, mind a mai kor szü-löttei, a kor színvonalán állva, lankadatlan küzdelemmel haladnak előre azon a pályán mely csak tövis koszorut szokott eredményez-ni, tanulói, majd nem teljes számmal vannak, az ügyes tanításmód mellett, két annyi ered-ményt tudnak felmutatni, mint az előbbi évek-ben; felszerelvényei, kezdet nehézségeivel ke-l küzdenie ugyan, de mégis szaporodnak. A polgári iskola gymnásiummal kapco-lathat, egyike az újabb iskola mintáinak, ta-nárai képzettek, tevékenyek; tanítványai cse-kély számuk ugyan, de kilátás van arra, hogy szaporodni fognak; felszerelvényeivel ritka pol-gári iskola dicsekedhetik.

Kiknek köszönhetni a népnevelés terén e fényes eredményt, alig pár év alatt? Sól, tész László és Zsigmond Sándor lelkeseknek-kik el nem mulasztanak mindent megtenni, a mi e téren megtenni való. Példányképp vehetnék városi előjáróink de-rék lelkészeinket, kik példás tevékenységben már eddig minden kívánni valót teljesítet-tek. Jelenleg minket is gyönyörködtetnek Tha-lia papjai, kik alig ha nem üres zsebbel fog-nak távozni, mivel minden előadás levonva a fizetés nélkül hallgató pár előljárót, majd nem halgató nélkül történik meg.

Carinus.

Vidék. A Kunságban ugy elszaporod-tak az ürgek, hogy a gazdák temérdek kárt vallanak miattok. - A szitányi hegyen egy 14 éves leányt meggyilkolva találtak a pásztorok. - Adamovics ügyvédet Komáromban az utcán a katonák ugy elverték, hogy élete is veszély-ben forog. - Pozsonyban egy pékinas felakasz-totta magát. Öngyilkosságának oka az volt, hogy 50 krt elvesztett s gazdája veréssel fenyegette, ha meg nem téríti. - Mező-Turon e hó 17-én éjjel a posták kiakarták rabolni. A postaszállít-mányban 40,000 frt volt. Azonban a rablás meghusztatott. - Pestmegye területén a ka-nyaró dühöng.

Ezt is olvashatni.

Fecsegés.

Debrecen, okt. 20.

Elmult a nagy vásár, vele együtt elmul-tak azon vérmes remények, melyek ahoz köve-voltak. - Szt.-mihálynap őszi vásár! Ez idén is ugy, mint mostanában s többi, mostoha volt. De nem csoda, boldogult jó emlékezetű L ö-w e n f e l d Adolf, ócska árus deszkát árulni ment, hűtlen leve hozzád, ki oly sok ócska sátor tég-lázatját, bolti állványokat, sátor tetőzetet derüre-

borura vásárolt helyiségeből, helylyel-közrel a városban megörökítendő dicső nagynevedet. - Ki leend, ki e helyet földdel egyenlővé teszi, s helyt ad a debreceni terménypiacnak? ez a bus-jövő tika. Igen, a külvárosi tér terménypiacalakat fog ölteni idestova. De mikor? Arról jobb még ez idő szerint hallgatni. Beszélni arany, hall-gatni ezüst. Tények még nem, de a kőzsa hir beszél egyetmást e helyről. Na de sok beszéd-nek, sok az alja. Tehát éljünk azon édes re-ményben, hogy valamikor eljö az idő, melyben másként beszélhetnek a jövőben születendők. Elégedjünk meg most azzal, hogy a belváros utcai befásítatnak, a „Bika” fogadó redoutta változtatik; a lóvonatu vasut rajzát, a piac asphaltrózását, szűkölkutját már festményben láthatjuk Gondy és Egey fényirdájában. A nagy erdői utat kövezni készülnek, a kisujtácát csa-tornázzák, a népkertben jövő tavasszal dal-csarnokat építenek, a ceglégtutára reform-templomot, a nagytemplom mellé gazdasági aka-démiát, a közkórházat átteszik a péterfia végére stb. minden, de minden megleszen, csak várja, várja a jövő nemzedéke. Lassan de jól, így egyik nemes törekvést egy más jobb váltja fel. Em-ber tervez, isten végez. Ily nemes gondolkodás megérdemli, ha foglalkoztat bennünket. Az ezzel közel ebb fog-lalkozókat, érdeklődőket örömmel kell üdvözöl-nünk, mert hisz az érdem jutalma a közeli-mérésben találhatja fel legnathatóbb tám-pontját. Hát vajon arról gondolkozik-e valaki, hogy nagy Debrecen városában egy hozzá méltó „ka-tonai laktanya” építtetnék, hogy ez által meg-mentve lenne a lakosság a katonatartástól, ille-tőleg azok beszállásolásától. A polgártársak érdeke, a katonai rendszer s fegyelem szilárdi-tása, csak is az által lenne megőve s elérve sok tekintetben. Ha építtetünk színházat, mely fájdalom, nem jövedelmez, építenünk ke'ene hasznoshozó oly épületet is, melynek gyakorlati, anyagi hasz-nát egyaránt élvezné a város lakossá a. - A közhasznó, polgári jólét előmozdítása előtte kell, hogy álljon az élvezetet nyújtó célnak! - Mely ha megvan, magával hozza az élvezetet. De hát haladunk ke' nekünk, haladunk is, hanem az élvezet terén, a hasznos foglalkozás sokkal gyengébb, mint sem amaz erős elemmel harcolni, illetve azt legyőzni képes lenne. Ez oka, hogy nem tudunk szabadulni azon axiómától: „a mi késik nem mulik.”

Vagy jöni kell az időnek, vagy jönni fog oly idő, melyben másképp beszélgetünk, hiszen min-den változandó a kerek ég alatt. Csak aztán ne késnek oly soká! Oh de erős a remény már is, és sovárgva tekintünk egy jobb jövő után, melyért buzgó imádság epedez száz ezrek ajakán. - És ha eljő, ez az idő, boldog lesz a születendő!

Gyászlap.

Gáspár Vendel becskei lakos „Veiskopf”-ra változtatta a nevét. Szomorú, de mégis örülünk rajta, mert hull a férges kifele közülünk. Bárcsak Veiskopf ur elmenne - Dajcs-landba kenenyilít aratni. Dicső város az alföldön A b o n y! Egy pörnél, melynél a kereset tárgyát 20 kr. képezte, 27 forint perköltséget ítéltek meg. Ugyanott 100 frtről 140 fit kamat vétett be egy évről. Fellebb, - és aztán elsülyedhetünk.

Mi újság?

* Az új honvédlaktanya megépült. Teg-nap már behurcolkodtak oda. A II. lovas ezred is beszállásoltatott. Tehát a vágóhíd üresen mar-rad. Azt kellene oda szállásolni, a ki először ki-találta, hogy az - honvéd laktanya legyen. *Hátfőn érdekes újdonság és fellépéskészül színpadunkon. - Karczag (Krammer) Vilmos a színészeti tanoda növendéke Coppée kitünő egy felvonásos drámájában a „Cremonai hege-

dús”-ben mutatja be szini tehetségét szülő váro-sában. - Ugyszintén az ifju színnövendék egy eredeti vígjátéka „Szent a béke” címmel ugyanez alkalommal kerül először színre. - Ki-váncsiak vagyunk mindkettőre, s előre is sok sikert ohajtunk az ifju tehetségnek. * Esküvő. Ma delelőtt esküdtök örök hűséget Kiss András kávéházi üzlettulajdonos (csapó-utcán) Kiss Juliánának. A tiszta szerelem őrizze frigyök szentségét. * Ki lesz a győztes? Ugy halljuk, hogy az arany cserkoszorura többen pályáztak. Eddigé legszébbnek mondják a Veres László tervét. De György János aranyműves is állít ki tervet. A mint előlegesen értesülénk, ezé tultesz mindegyiken. Győzzön a jobb! Itt csak az igazság győzhet. * A női világ figyelmébe. Gusztinyi Sándor hazánk jeles műszabásza, vidék: e is szándékozik kimenni. Azon városok és faluk női lakosai, kik e jeles mestertől tanulni akarnak, egy-egy faluban magukat írják össze s szerkesztőségünk-ben azt jelentésk. Lehetetlen e derék férfit a legmelegebben nem ajánlani a női közönségnek, ki külföldön szerzett tapasztalatát hazánkban érvénye itendi. * Az Osman basának Debrecenből küldendő arany cserkoszorura kibocsátott iverk közül már körülbelül 40 darab beérkezett. Beer Kálmán pénztárnok reggeli 8-9, és délután 1-3 óraker található otthon. * Feltámadás után. E címmel jelent meg M a r g i t a y Dezső fővárosi jeles írótl egy beszéy. Mutatványt közlünk mai tárcánkban abból. Jellemezzük? - Nem. Ott az irás, ol-vassátok! De fe hívjuk arra a közfigyelmet. Mar-gittay Dezsőt eléggé mi nem ajánlhatjuk. Oly író, a kit csak művei ajánlhatnak legméltóbban. Neki felesleges minden dicséret. * Rendőri és egészségügyi szabályok bo-csátattak ki a debrecenis zarvasmarha-vágás és husmérés szabad gyakorlatára nézve. Helyi ér-dekü dolog. Minden hazhoz elhordható. Így csak ajánljuk a közönség figyelmébe. * Heves vita indult meg az „Ev. prot.lap.”-ban a debreceni főiskoláról. „Mikeás” kezdte. E név alatt dr. Márk Ferencet véleik rejteni. Biztosan tudjuk, hogy nem ő. Nem írta ő olyat, Kiss Albert is bele szólt. Ellene Dr. Török Jó-zsef - e nagy tudományu tanár - szólat fel, Hangja szenvedélyes. Épen azért nem meg-győző. * Rosz szüret. Tóth Ferenc közdevelt-ségű járásbírónk mult hét szerdáján a székely-hídi hegyi szüretre kirándulván, mint sajnosan értesülünk, meghülés következtében betegen fek-szik. Óhajtunk, hogy mielőbb tartós jó egészség-ben jöjjön vissza körünkbe. * Huber Jenő hegedűművész Joachim hí-res hazánkfa kedvelt tanítványának első és utósó fellépte. Vasárnap 1877. okt. 21-én Huber Jenő hegedűművész által ifj. Huber Károly és Stei-nacker Sándor urak közreműködése mellett Deb-recenben a „magyar korona” vendéglő nagy ter-mében rendezendő H j a n g v e r s e n y műso-rozata: 1. V-ik nagy hangverseny (a moll) Vieuxtempstól, előadja ifj. Huber Károly ur zong-orakisérete mellett a hangversenyző. 2. Polo-naise (as dur) Chopintól, zongorán előadja Stei-nacker Sándor ur. 3. „Magyar ábránd” Huber Károlytól előadja ifj. Huber Károly zongorakisé-rete mellett a hangversenyző. 4. a) „Romance” Rubinsteinől, b) „Kreiserleriana” című szer-meányból 5-ik szám Schumannól zongorán előadja Steinacker Sándor ur. 5. „Carmen” ábránd a hanversenyző saját szerzeménye, előadja ifj. Hu-ber K. ur zongorakisérete mellett a hangver-senyző. 6. Magyar népdalok éneklő Huber Jenő ur zongorakisérete mellett ifj. Huber Károly ur. 7. „Rondo capriccioso” Saint-Saëntől ifj. Huber Károly zongorakisérete mellett, előadja a hang-versenyző. * Új vendéglő. T o r m a István udvarias-ságáról ismert és kitünő izléssel kiszolgáló ven-déglős ma tartja új helyiségében megnyitási ün-nepélyét, (kisujtácán Áron-ház). A legmelegeb-ben ajánljuk a t. közönségnek.

Szatmári Károly, felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos. Főmunkatárs Vadon Sándor.

Legjobb minőségű bük k faszén

POSSZERT JÁNOSNÁL saját erdejéből jutányos áron kapható Debrecen,

Eladó 250 darab két éves jó faj, fehér jó karban lévő és egyenlő sertés

Csepén Fogarassy Aurélnál vasúti állomás: Fekete-Ardó.

Advertisement for Forgách Károly, jeweler in Debrecen. The ad is enclosed in a decorative border and describes various jewelry items like brooches, necklaces, and rings. It mentions that the items are made of gold and silver and are available at a special price. The address is given as 'tőpiac, özvegy báró Josincyné háza alatt'.

Advertisement for wood charcoal (bük k faszén) sold by Posszert János in Debrecen. It mentions that the charcoal is of high quality and is available at a special price. The address is given as 'Csepén Fogarassy Aurélnál vasúti állomás: Fekete-Ardó'.